

zelden als een slang; de afgestroopte huid vormt geen geheel, maar de huid laat los in dwarsringen, als de schors van een berkestam. Als een hazelworm zich heftig beweegt, is er veel kans dat hij doorbreekt, ook al tengevolge van de ligging der kringpijeren en de aaneensluiting der wervels. Vooral het staartgedeelte breekt licht af, hetzij door het stevig aanvatten van den vanger of door de ruktbeweging van het diertje zelf. Of dit een middel tot verdediging of bescherming is, zou ik niet zeker durven zeggen. 'k Heb wel vaak zoo'n staart zien afbreken; maar nooit zien bewegen, zooals 't afgebroken deel van een hagedissenstaart doet. Best mogelijk, dat een roover met zoo'n heftig kronkelend staartje zich laat afschepen; maar een afgebroken staart van een hazelworm beweegt maar even.

Om met hoop op succes hazelwormen te gaan vangen, moet men eerst weten waar ze huizen. Gewoonlijk leven er vele bijeen, al is 't niet in hetzelfde hol, dan toch in elkaars nabijheid. Hun holen graven ze zelf in los zand, in vaste klei laten ze het een grooten worm of kever voor zich doen.

Hazelwormen lusten heel graag daklooze slakjes en het zijn voor den tuinman beslist nuttige dieren; ik heb in een vochtig tuintje ze liever in dienst dan padden, al zijn deze ook niet te versmaden als slakkenzoekers. Beide werken er 't eerst alleen 's nachts en bij donker regenachtig weer; later, als ze merken, dat er in 't geheel geen gevaar bij is, ook over dag.

Maar padden gaan in den herfst het huis binnen, waar ze niet altijd en door ieder welkom geheeten worden; dat doen hazelwormen maar zelden, en als er volop voedsel en nog al warmte is, planten zij zich voort dan kunt ge het treffen in September, een tiental van die mooie half witte half zwarte hazelwormpjes in het terrarium te vinden. Dat zijn diertjes, die levend, niet als eieren, uit het lichaam van het wijfje te voorschijn kwamen, en die ook al dadelijk voor zich zelf moeten zorgen. Ze trachten heel kleine wormpjes, maden en bladluizen te pakken wat al dadelijk goed gelukt. Soms ook vasten ze maanden lang en schijnen weinig last van honger te hebben.

Ik heb er eens een twintig uit mijn terrarium in den tuin losgelaten; maar ik heb er nooit een van terug gezien. Eerst twee jaar later vond ik bij 't ompspitten in den naherfst drie hazelwormen onder een ingegraven bloempot; stijf van den slaap, maar niet dood. Ze kwamen spoedig bij in de verwarmde kamer en namen een meelworm, en een aardworm aan, maar het ging niet van harte. In 't terrarium gezet, zochten ze gauw het mos op, en verstopten zich, tot het weer lente werd.

't Is haast altijd toeval, als men een levenden hazelworm vangt. Is het dier vlak bij zijn holletje

dan is het een lastig werkje; waartoe heel wat geduld behoort. Ziet de hazelworm de naderende hand onverwachts bewegen, dan schiet hij naar binnen, en daar men maar zelden weet aan welken kant 't holletje zich bevindt, is het ook niet mogelijk om (gewaagde uitdrukking bij een pootloos dier), hem den pas af te snijden.

Soms lukt het, een hazelworm te wennen aan het eten van fijn gehakt of geraspt vleesch. Dit moet tot een rolletje gekneed zijn en vlak voor zijn neus een poosje heen en weer bewogen worden. Als 't gelukt, is dit een groot gemak, want aardwormen vangen en voeren is nu juist geen aantrekkelijk werk.

E. HEIMANS.

(Wordt vervolgt).

Konijn en Kardinaalshoedje.

Met veel genoegen las ik uw artikel over ons wild konijn in het laatste nr. van *D. L. N.* Daar ik zoowel liefhebber van de konijnen ben als van boomen en planten, ben ik natuurlijk voortdurend met mijzelf in strijd bij het zoeken en toepassen van middelen om de konijnen te behouden en toch het een en ander op onze armzaligen grond te kunnen kweeken. Met Kilometers draadrastering en uitfretteren der holen en elders weer loslaten der gevangenen tracht ik het geval op te lossen.

Nu lijkt mij uw middel, om veel Kardinaalshoedjes te planten zeer aantrekkelijk, maar ik twijfel toch, of het wel veel zal baten. Hier in de buurt staan enkele struiken, doch het is niet merkbaar, dat de konijnen er ooit aan komen, terwijl zij het eikenlot kaal afbijten en vooral jonge larixstammen geregeld afkluiven. Toch zal ik de proef eens nemen.

Uwe mededeeling over het Kardinaalshoedje (*evonymus europaeus*) gaf mij aanleiding, eens na te gaan, wat daarvan wordt gezegd in een oud werk over „Boomen en Heesters” van Dr. J. C. Krauss 1802, waarin zulke bijzonder fraaie en nauwkeurige afbeeldingen op ware grootte voorkomen.

Behalve een uitvoerige beschrijving van de plant vindt men daarin het volgende:

„Dat alle hunne deelen, als zij versch gewreven worden, een onaangename, walgelijken reuk van zich geven, die hun eigenaardig is, en die, bij zwakke menschen, zeer lichtelijk flaauwten en walging kan veroorzaken.”

Dat geldt van *evonymus* in 't algemeen en van *ev. europaeus* wordt o. a. gezegd:

„Het hout wordt van de Draayers tot verscheiden voorwerpen gebezigd, en de jonge Looten gebruikt men tot Tabakspijpsteelen, of andere sierlijke dingen. Het hout geeft goede Koolen, hetzij tot Buskruid, of, volgens de bereidingswijze van Duhamel, om te teekenen.

Hoewel de vruchten niet rechtstreeks tot de plantvergiften behooren, veroorzaken zij echter Braking en Loop. Het Poeder der Zaadbedekkingen verdelgt de Wandluizen; het Loof is een doodelijk vergif voor de Schaapen. Over het algemeen dient men dit geslacht onder de verdachte Boomen te stellen; te meer, dewijl de Draayers gedurende de bewerking van het Hout dikwijls aan Brakingen en Walging onderhevig zijn.”

Misschien waren deze fraaie eigenschappen u bekend, misschien is later gebleken dat Dr. Krauss er maar wat van gemaakt heeft. Heeft hij gelijk, dan zullen de konijnen niet veel plezier van het nieuwe plantsoen beleven. In elk geval is het bovenstaande een aardig staaltje van de wijze, waarop een voorganger van u van 100 jaren geleden belangstelling in de levende natuur trachtte te wekken.

Hilversum.

VAN KRETSCHMAR.

